

תכנית "אקדמיה 360" לקידום שינויי עומק בתוכניות הלימוד לתואר ראשון

רקע ומטרות

בהמשך למהלכים שקידמה מל"ג/ות"ת בשנים האחרונות לטובת עידוד חדשנות בהוראה, והקניית המיומנויות הנדרשות לבוגרי האקדמיה להשתלבות מוצלחת בשוק העבודה ותרומה לחברה (כגון: התכניות לקידום יזמות וחדשנות, למידה דיגיטלית, אקדמיה משלבת התנסות – אמ"ה, מעורבות אקדמית בקהילה, בינלאומיות וכישורי שפה אנגלית), ובמטרה למנף יוזמות אלו בצורה אינטגרטיבית, החליטה ות"ת להשיק את תכנית "אקדמיה 360" במסגרת התכנית הרב-שנתית למערכת ההשכלה הגבוהה לשנים תשפ"ג-תשפ"ח. מטרת העל של התכנית הינה לעודד את המוסדות המתוקצבים לפתח אסטרטגיה לעדכון תכניות הלימוד לתואר ראשון על מנת לשמר את הרלבנטיות של השכלה אקדמית בעולם בו חלופות הלימוד לתואר אקדמי גדלות, שוק העבודה משתנה בקצב מהיר כך שנדרשות מן הסטודנטים מיומנויות חדשות ומגוונות, ומצופה מן האקדמיה להוות מקפצה לכלל לומדיה ולקדם את סביבתה. באופן ספציפי, מטרות התכנית החדשה הינן:

1. שיפור איכות ההוראה, תוצרי הלמידה וחוויות הסטודנט בעזרת חדשנות בהוראה, ובכלל זה בחינה מחודשת של תפקיד המרצה כמנחה ומנטור. השיפור יכול לבוא לידי ביטוי בדרכים שונות כגון: שיטות פדגוגיות והערכה חדשניות, תכניות לימודים מודולריות (ובכללן פיתוח מקבצי קורסים/לימודי צבירה שיוכלו גם להוות יחידות עצמאיות לטובת "לימוד לאורך החיים" גם לאחר סיום התואר), קידום כישורי אנגלית ובינאום ההוראה, והגברת מעורבות פעילה של הסטודנטים, באופנים אשר יעניקו ערך מוסף להגעתם לקמפוס.
2. שמירה על עדכניות מערך ההוראה בהלימה עם צרכים כלכליים, בדגש על קידום תעסוקתיות הבוגרים, פיתוח הזדמנויות לרכישת ניסיון תעסוקתי/יישומי במהלך התואר, וכן רכישת כישורים ומיומנויות הנדרשים לקידום תעסוקה איכותית ומותאמת לעולם דינמי שבו שוק העבודה משתנה בקצב גדל והולך (upskilling/reskilling) באמצעות: שילוב התנסויות כחלק אינטגרלי מהתואר, שת"פ עם התעשייה במסגרת פרויקטים וקורסים, יישום פרקטיקות רלוונטיות לעבודה, ועוד.
3. חיזוק קשרי חברה וקהילה מתוך שאיפה לקדם אקדמיה אשר רואה עצמה רלוונטית לסביבה בה היא פועלת ומאמצת באופן אקטיבי מעורבות בקהילה, בהתאם לתחומי ההתמחות של כל מוסד, לחזון שלו ולסביבה בה הוא נמצא, לומד ויוצר.

מאפייני התכנית

התכנית תהיה פתוחה לכל המוסדות להשכלה גבוהה המתוקצבים ע"י ות"ת בהם ישנן תכניות לימודים לתואר ראשון, ותפעל למשך ארבע שנים מתשפ"ה עד תשפ"ח. המוסדות שיבחרו להשתתף בה יתבקשו להגיש תכנית אסטרטגית מוסדית אשר תתכתב עם כל שלוש המטרות לעיל (חדשנות בהוראה, תעסוקתיות ומעורבות חברה וקהילה), בתמהיל אשר יתאים לאופיו ושיקול דעתו של כל מוסד. על התכנית האסטרטגית להתייחס לסעיפים הבאים:

1. עדכון של תכניות הלימוד לתואר ראשון במוסד, בהתייחס לשלוש מטרות התכנית המפורטות לעיל. יובהר כי רק יעד של עדכון של לפחות 20% מתכניות הלימוד לתואר ראשון או עדכון של תכניות לימוד בהן לומדים לפחות 20% מהסטודנטים לתואר ראשון, עד לתום התכנית, יזכה ב-100% התמיכה כמפורט בפרק התקציב.
- לטובת עדכון תכניות הלימוד, על המוסד לפתח, ולהגיש לאישור, תו תקן מוסדי לצורך הערכת איכות ועומק השינוי. תו התקן יכלול רכיבים עליהם יחליט המוסד על פי מטרותיו, כגון הדוגמאות מטה:

- קווים מנחים לריענון ואישור מחדש של סילבוסים (לדוגמא: שילוב למידה דיגיטלית/פעילה, בינה מלאכותית, שיטות הערכה מגוונות, תגבור השימוש באנגלית ובינאום ההוראה)
 - הכללת התנסות תעסוקתית רלוונטית לתחום הלימוד במסגרת התואר
 - הכללת עשייה חברתית במסגרת לימודי התואר
 - שילוב מיומנויות המאה ה-21: כישורי יזמות, מנהיגות, עבודה בצוות, וכדומה
 - מבנה תואר מודולרית לדוגמא: למידה מותאמת אישית, שילוב לימודי צבירה במסגרת/לצד התואר/או לאחריו.
- עדכון תכניות הלימוד יעשה בכפוף להחלטות מל"ג הרלוונטיות. יובהר כי ניתן לעדכן תכניות לימודים בעלות הסמכה שאינה מוגבלת בזמן ללא צורך בקבלת אישור מהמל"ג, בהתאם למפורט בהחלטת מל"ג מיום [19.1.2021](#), נוהל להוספת מסלול, התמחות, מגמה, חטיבה, אשכול או מוקד בתכנית לימודים אקדמית קיימת (סעיף י').
2. מבנה המערך האחראי על יישום התכנית במוסד והתאמתו למטרות התכנית, תוך מתן דגש על ניהול של גורם מרכזי אחד לטובת איגום משאבים, ראייה רוחבית ומתכללת, ומינוף ידע מצטבר בנושאים רלבנטיים למטרות התכנית.
 3. מנגנון מוצע לאיסוף נתונים ברמת הקורס עבור תכניות הלימודים שיעודכנו במסגרת התכנית לטובת דיווח במסגרת רשומת למ"ס חדשה, ובכלל זה הקמה והטמעת מערכת סילבוס מקוונת/ממוחשבת.
 4. הצגת תכנית תקציבית בה לפחות 15% מתקציב התמיכה של ות"ת יוקדשו לחיזוק קשרי אקדמיה-חברה/קהילה.
 5. הצעת מזדי ביצוע והישגים הכוללים את מזדי הביצוע המפורטים מטה, וכן 2-4 מזדי ביצוע והישגים ברי מזדיה מוסדיים, לפי שיקול דעת המוסד:
- א. מספר תכניות הלימוד לתואר ראשון או מספר הסטודנטים בתכניות הלימוד לתואר ראשון, שעודכנו על פי תו התקן המוסדי.
 - ב. מספר הסטודנטים שעשו התנסות כחלק מתוכנית הלימודים בהיקף של לפחות 100 שעות (לא כולל מקצועות פרופסיונליים).
 - ג. מספר קורסים שבהם מלמדים מרצים שעבדו בתעשייה ב-3 השנים האחרונות, או שיש להם שת"פ עם המגזר העסקי/הציבורי/המגזר השלישי.
 - ד. מספר הסטודנטים שמשותפים בפרויקטים חברתיים/קורסי מעורבות אקדמיה בקהילה.
 6. מנגנון הערכת האיכות של התכנית המוסדית לעדכון תכניות הלימוד, מתוך מגמה ליישם את תובנות המהלך לצורך הפקת לקחים רחבה.

תקציב

ות"ת תעמיד תקציב של עד 100 מיליון ₪ למימון התכנית, שיתפרסו על-פני 4 שנים (בהתאם לשנות פעילות התכנית). המוסדות המשתתפים יידרשו להעמיד מימון משלים זהה לתמיכת ות"ת. לכל מוסד יוקצה סכום עפ"י היקף הסטודנטים והיקף הסגל האקדמי הבכיר, המהווים אומדן להיקף הפעילות/השקעה שתידרש מהמוסד במסגרת תכנית זו על מנת לעמוד ביעד של עדכון 20% מתכניות הלימוד לתואר ראשון במוסד או עדכון של תכניות לימוד בהן לומדים לפחות 20% מהסטודנטים לתואר ראשון. להלן פירוט אופן התמיכה (דגימת הנתונים תעשה לפי נתוני השנים כמפורט מטה, ותהייה תקפה לכל שנות פעילות התכנית):

1. גודל מוסד (נתוני סטודנטים לתואר ראשון בתשפ"ג):

- א. עד 3,500 סטודנטים – 5 נקודות
- ב. 3,500-7,000 סטודנטים – 10 נקודות
- ג. 7,000 סטודנטים ומעלה – 20 נקודות

2. חברי סגל אקדמי בכיר (נתוני תשפ"ד):

א. עד 85 חברי סגל – 5 נקודות

ב. 85 עד 200 חברי סגל – 10 נקודות

ג. 200 חברי סגל ומעלה – 20 נקודות

3. תמיכת ות"ת המרבית תוקצה על פי הנקודות להלן:

א. 10 נקודות – 1,500 אלש"ח

ב. 15 או 20 נקודות – 2,500 אלש"ח

ג. מעל ל-20 נקודות – 5,500 אלש"ח

העברת תמיכת ות"ת בפועל

יובהר כי רק עמידה ביעד של עדכון לפחות 20% מתכניות הלימוד לתואר ראשון או עדכון של תכניות לימוד בהן לומדים לפחות 20% מהסטודנטים לתואר ראשון יזכה ב-100% תמיכה.

לאחר אישור התכנית האסטרטגית על ידי הוועדה (פירוט מטה), תועבר למוסד מקדמה בסך של 40% מגובה התמיכה שאישרה ות"ת.

פעילות התקצוב יחולקו באופן הבא:

1. עמידה ביעד של עדכון לפחות 10% מתכניות הלימוד לתואר ראשון או עדכון של תכניות לימוד בהן לומדים לפחות 10% מהסטודנטים לתואר ראשון: השלמה ל-60% מגובה התקציב (פעילות תקציב בסך 20%).

2. עמידה ביעד של עדכון לפחות 15% מתכניות הלימוד לתואר ראשון או עדכון של תכניות לימוד בהן לומדים לפחות 15% מהסטודנטים לתואר ראשון: השלמה ל-80% מגובה התקציב (פעילות תקציב בסך 20%).

3. עמידה ביעד של עדכון לפחות 20% מתכניות הלימוד לתואר ראשון או עדכון של תכניות לימוד בהן לומדים לפחות 20% מהסטודנטים לתואר ראשון עד תום התכנית: השלמה ל-100% מגובה התקציב (פעילות אחרונה של 20%).

במקביל, על המוסדות להעביר פירוט עלויות התכנית בשתי פעימות: בסוף שנה"ל תשפ"ו עבור שנה"ל תשפ"ה-תשפ"ו, ובסוף שנה"ל תשפ"ח או בשלב התחשבות סופית, עבור השנים הנותרות. על פירוט העלויות לכלול את סך כלל הוצאות של המוסד לצורך שכר, וסך כלל הוצאות שאינן שכר (ללא פירוט). יש לצרף הצהרה חתומה ע"י מנכ"ל/סמנכ"ל כספים.

תמיכת ות"ת תהיה לפי מחצית מהעלות או בגובה התמיכה המרבית, הנמוך מבניהם.

פעילות התקצוב לעיל יועברו בהתאם להתקדמות המוסד, ובכפוף לכך שהעדכון נעשה בטווח הזמן שהוגדר לתכנית בין השנים תשפ"ה-תשפ"ח. עבור מוסד אשר לא ישלים עדכון של לפחות 10% מהתכניות לתואר ראשון, המקדמה תקוזז בהתאם.

הערכה ומעקב

ועדה שתמונה ע"י ות"ת תהיה אחראית לבחון ולאשר את התכניות האסטרטגיות שיוגשו ע"י המוסדות, וכן לבצע מעקב אחר התקדמות התכנית, כולל מתן משוב על דוחות הביצוע השנתיים של המוסדות ומדדי הביצוע שאושרו.

אופן ההגשה

מוסד המעוניין לקבל תמיכה במסגרת התכנית יידרש להגיש תכנית אסטרטגית מוסדית, הכוללת התייחסות לסעיפים 9-1 מטה (עד 10 עמודים סה"כ):

1. תיאור החזון המוסדי לשילוב שלוש מטרות התכנית המפורטות לעיל (חדשנות בהוראה, תעסוקתיות ומעורבות חברה וקהילה), וכיצד הוא יוטמע בתרבות המוסדית ובהגדרה/עיצוב של דמות הבוגר.
2. פרוט האסטרטגיה המוסדית המוצעת לעדכון תכניות הלימוד לתואר ראשון, בפריסה ארבע-שנתית, ובכלל זאת התייחסות: לרצינות לבחירת התכניות/המחלקות בהן תיושם התכנית (לדוגמא: מספר הסטודנטים, הצורך בריענון/עדכון, מידת הישימות), לגיוון בקרב הסטודנטים המשתתפים בתכנית (בדגש על סטודנטים מהחברה הערבית הדרוזית והצ'רקסית, בוגרי החינוך החרדי, יוצאי אתיופיה, פריפריה חברתית, דור ראשון להשכלה גבוהה, ו/או אוכלוסיות נוספות), וכן התייחסות למינוף ושדרוג תשתיות/מהלכים שהוקמו/פעלו במסגרת תכניות אחרות של מל"ג/ות"ת, ככל שרלוונטי. יובהר כי תכניות הלימוד מתייחסות לרשימת התארים המאושרים כפי שמופיעה [באתר המל"ג](#).
3. תיאור תו התקן לאיכות ועומק השינוי המוצע בתכנית הלימוד, כמפורט בסעיף 1 במאפייני התכנית, וכן תיאור המנגנון המוסדי האמון על בקרת איכות של התכנית המוסדית.
4. תיאור המנגנון המוצע לאיסוף נתונים ברמת הקורס (ובכלל זאת מערכת סילבוס מקוונת/ממוחשבת), תוך התייחסות לנתונים שות"ת תרצה לאסוף באמצעות הלמ"ס¹. מנגנון זה יתקצב כחלק מהתכנית, אך ניתן ומומלץ לאגד שיתופי פעולה בין-מוסדיים בהקמת מערכות לאיסוף נתונים.
5. פירוט המבנה הארגוני של המערך שיהיה אחראי על יישום התכנית, ובכלל זאת: בעלי תפקידים ואופי הכפופות להנהלת המוסד, מעמד אקדמי ושייך דיסציפלינרי, הגורם האחראי ליישום התכנית שיהווה איש קשר מול מל"ג ות"ת, אופן קבלת ההחלטות בתוך המערך, הממשק עם משרדים ומרכזים רלוונטיים במוסד, וכדומה. הכל תוך מתן דגש על ניהול של גורם מרכזי אחד לטובת איגום משאבים, ראייה רוחבית ומתכללת, ומינוף ידע מצטבר בנושאים רלבנטיים למטרות התכנית.
6. התייחסות לפעילויות המוסד לעידוד ותגמול המרצים בתכניות הלימוד בהן תיושם התכנית, תוך אבחנה בין חברי סגל לאלו שאינם חברי סגל.
7. 2-4 מדדי ביצוע והישגים ברי מדידה שנתיים, בנוסף למדדי ביצוע המפורטים בסעיף 5 במאפייני התכנית (לפרט בטבלה [המצ"ב - נספח א'](#)).
8. עלות התכנית, לרבות הצהרה כי תקצוב התכנית הינו רק עבור רכיבים שהתווספו החל משנת תשפ"ה (לצורך כנספח). על פירוט העלויות לכלול את סך כלל הוצאות של המוסד לצורך שכר, וסך כלל הוצאות שאינן שכר (ללא פירוט).
9. התחייבות למימון משלים בגובה 100% מתמיכת ות"ת, בחתימת מנכ"ל המוסד וממנכ"ל כספים (לצורך כנספח). המוסדות המשתתפים בתכנית ידרשו להגיש דוחות פעילות שנתיים הכוללים את מידת עמידתם במדדי הביצוע שיאושרו.

את התכנית האסטרטגית המוסדית יש להגיש לשירה אפרת, ממונה אסטרטגיה בתחום ההון האנושי וחדשנות

בהוראה, במייל: shirae@che.org.il, עד ל-1.11.2024.

¹ לטובת דיווח זה, יישלחו בהמשך שתי רשומות. 1. [קובץ קורסים](#) הכולל התייחסות למאפייני הקורס כגון: מס', קורס, דרגת תואר, משך זמן, דרגה אקדמית של המרצה, תחומי דעת, שפה, סוג הקורס (שיעור/תרגיל/מעבדה/סמינריון/התנסות מעשית/עשייה חברתית), אופן ההוראה (מרוחק/היברידי/פרונטלי), משלב למידה פעילה, וכיו"ב. 2. [קובץ סטודנטים](#) הכולל התייחסות למאפייני הסטודנט הלומד את הקורס כגון: ת"ז/דרכון, שם, מספר קורס, דרגת תואר, סמסטר, חוג לימוד, שנה אקדמית, חובה/בחירה, מן המניין/חיצוני, עבר/נכשל, ציון, וכיו"ב.